

Dato
07-10-2019

Orienteringsskrivelse til kommuner om kriterier og hensyn ved fordeling af særtilskud efter § 16 for 2020

1. Indledning

Efter § 16 i Lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner yder social- og indenrigsministeren årligt tilskud til særligt vanskeligt stillede kommuner efter konkrete ansøgninger.

I alt 62 kommuner har for 2020 søgt om tilskud i henhold til § 16 i omtalte lov. 22 kommuner har fået tildelt særtilskud efter § 16 på i alt 360 mio. kr.

I *afsnit 2* redegøres der nærmere for lovgrundlaget for særtilskudspuljen for vanskeligt stillede kommuner.

I *afsnit 3* redegøres for den nærmere konkretisering af de kriterier, der er lagt til grund for vurderingen.

I *afsnit 4* findes en omtale af de hensyn, som ministeriet i øvrigt har inddraget i sin vurdering.

I *afsnit 5* omtales ordningen med udviklingspartnerskaber.

I *afsnit 6* konkluderes vedrørende fordeling af tilskud.

2. Særtilskudspuljen for 2020

Særtilskudspuljen til særligt vanskeligt stillede kommuner er på i alt 350 mio. kr. i 2020.

I særskilt brev af d. 16. september har ministeriet skrevet ud til kommunerne og på et overordnet niveau gjort rede for de forhold, der bl.a. ville blive lagt vægt på ved fordelingen af rammen. Det fremgår af brevet, at der ved vurderingen af kommunernes ansøgninger vil blive lagt vægt på bl.a. følgende hovedkriterier:

- Demografiske udfordringer
- Aktuelle økonomiske udfordringer
- Vedvarende økonomiske udfordringer
- Særlig lav udvikling i enhedsudgifterne på kernevelfærdsområderne (dagpasning-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlæg

Hovedkriterierne har - ud fra forskellige vinkler - det formål at pege på nogle særlige udfordringer, som kan medføre et pres for supplerende ekstern finansiering i kommuner, og særtilskudsfordelingen skal således ses som et supplement til det generelle tilskuds- og udligningssystem.

3. Konkretisering af kriterier

3.1. Kommuner med demografiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på de økonomiske udfordringer hos kommuner, der er præget af befolkningsfald, eller som har haft en betydelig befolkningsfremgang de seneste år.

Som underliggende kriterier for kommunernes opfyldelse af dette hovedkriterium indgår vækst i befolkningstallet for hhv. 2015-2019 og 2017-2019, beskatningsgrundlaget for 2020, vækst i andel i udgiftstunge aldersgrupper (0-16 og 70+ årige) fra 2017-2019, andelen af 80+ årige i 2019 samt beskæftigelsesfrekvensen i 2017, *jf. tabel 1*.

Tabel 1

Kommuner med demografiske udfordringer

Kriterier

Fald i befolkningstal 2015-2019

Vækst i befolkningstal 2017-2019

Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2020

Ændring i andelen af 0-16 og 70+ årige 2017-2019

Andelen af 80+ årige i 2019

Beskæftigelsesfrekvensen er lav i 2017

3.2. Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Dette hovedkriterium har fokus på kommunens mere øjeblikkelige økonomiske udfordringer.

Som underliggende kriterier indgår likviditeten (opgjort efter kassekreditreglen) i 2. kvartal 2019, vækst i beskatningsgrundlag 2019-2020 samt niveau i 2020, den driftsmæssige balance i 2019 ifølge budgettet, ledigheden i 2018, udvikling i samlede indtægter fra skat, tilskud og udligning 2019-2020 samt de skattefinansierede bruttoanlægsudgifter 2016-2018, *jf. tabel 2*.

Tabel 2

Kommuner med aktuelle økonomiske udfordringer

Kriterier

Lav likviditet pr. indbygger i 2019

Lav vækst i beskatningsgrundlag pr. indbygger 2019-2020 samt niveau i 2020

Lav driftsbalance i 2019 og lav beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2020

Relativt høj ledighed i 2018

Udvikling i indtægter fra indkomstskat, grundskyld og udligning pr. indbygger 2019-2020

Faldende bruttoanlægsudgifter fra 2016-2018

3.3. Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Nogle kommuner har økonomiske udfordringer, som må vurderes at være af mere vedvarende karakter.

Udfordringerne understreges af særligt høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension, udgifter vedr. børn og unge med særlige behov, et lavt beskatningsgrundlag og høj langfristet gæld, som antages kan være medvirkende til højt beskatningsniveau.

Som underliggende kriterier indgår høje overførselsudgifter, udgifter til førtidspension samt høje udgifter vedr. børn og unge med særlige behov ud fra regnskab 2018, et lavt beskatningsgrundlag i 2020 og et højt beskatningsniveau i 2019 samt høj langfristet gæld ultimo 2018, *jf. tabel 3*

Tabel 3

Kommuner med vedvarende økonomiske udfordringer

Kriterier
Relativt lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2020
Relativt højt beskatningsniveau i 2019
Høj langfristet gæld pr. indbygger i 2018
Relativt høje overførselsudgifter pr. indbygger pr. 17-64 årige i 2018
Relativt høje udgifter til førtidspension i 2018
Høje udgifter til børn og unge med særlige behov i 2018

3.4. Kommuner med lav udgiftsvækst på kernevelfærdsområder og lave anlægsudgifter

Som underliggende kriterier indgår den enkelte kommunes udgiftsudvikling på dagtilbuds-, folkeskole-, ældre- og handicapområdet i perioden 2016-2018, samt udgifter til ældreområdet og voksne med særlige behov for budget 2019. Desuden indgår anlægsniveauet på kvalitetsfundsområderne og på anlægsområdet generelt samt beskatningsgrundlaget i 2020.

Nogle kommuner kan have særlige udfordringer i forhold til at sikre ressourcer til kernevelfærdsområderne (dagtilbuds-, folkeskole- og ældreområdet) samt anlægsinvesteringer på kvalitetsfundsområderne og på anlægsområdet generelt også selvom udgifterne på de omtalte områder allerede ligger lavt. Såfremt kommunen også har et lavt beskatningsgrundlag, vurderes dette som en yderligere udfordring, *jf. tabel 4*.

Tabel 4

Kommuner med særlig lav udvikling i enhedsudgifterne på kernevelfærdsområder

Kriterier
Relativt lav udvikling i udgifter til børnepasning i 2016-2018 <u>og</u> lave udgifter til børnepasning i 2016
Relativt lav udvikling i udgifter til folkeskolen i 2016-2018 <u>og</u> relativt lave udgifter til folkeskolen i 2016
Relativt lav udvikling i udgifter til ældre- og handicapområdet i 2016-2018 <u>og</u> relativt lave udgifter til ældre- og handicapområdet i 2016
Lave udgifter til ældreområdet pr. i 2019
Lave udgifter til voksne med særlige behov i 2019
Lave bruttoanlægsudgifter på kvalitetsfundsområderne i 2016-2018 <u>og</u> lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger i 2017-2018
Meget lave bruttoanlægsudgifter på kvalitetsfundsområderne i 2016-2018 <u>og</u> meget lave bruttoanlægsudgifter pr. indbygger i 2017-2018
Lavt beskatningsgrundlag pr. indbygger i 2020

4. Hensyn i øvrigt

Udover kommunernes opfyldelse af et eller flere af de fire hovedkriterier inddrages

foruden kommunernes ansøgninger og kommunernes størrelse en række øvrige forhold og økonomiske nøgletal ved fordelingen af særtilskud efter § 16.

Bl.a. kan i fastsættelsen af særtilskudsbeløb også inddrages udviklingen i øvrige tilskud, herunder om kommunen har et ekstraordinært tab i 2020 i forhold til i 2019 ved opdateringen af befolkningsnedgangskriteriet i den generelle udligning.

5. Udviklingspartnerskaber

Der er ikke lagt op til at indgå nye udviklingspartnerskaber med virkning fra 2020.

6. Konklusion vedrørende fordeling af tilskud

Tilskud fordeles til de kommuner, der opfylder et vist antal af kriterierne i de fire kategorier nævnt i afsnit 3.1.-3.4. I fastsættelsen af beløb indgår bl.a. opfyldelsen af kriterier, eventuelle hensyn nævnt i afsnit 4 samt ansøgningen fra kommunen.